

**Česká školní inspekce
Ústecký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIU-794/23-U

Název	Svobodná základní škola, o.p.s.
Sídlo	Třebušín 115, 412 01 Třebušín
E-mail	reditel@svobodnazs.cz
IČO	02562707
Identifikátor	691007641
Právní forma	obecně prospěšná společnost
Zastupující	Kristýna Brabcová
Zřizovatel	Svobodná základní škola, o.p.s.
Místa inspekční činnosti	Třebušín 115, Jarošova 494/23, Předměstí, Litoměřice
Inspekční činnost na místě	13. 6. 2023 – 16. 6. 2023, 20. 6. 2023 a 22. 6. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou, školní družinou a školním klubem podle příslušných školních vzdělávacích programů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů pro základní a zájmové vzdělávání a jejich souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem.

Charakteristika

Svobodná základní škola, o.p.s. (dále „škola“ nebo „SZŠ“) vykonává činnost základní školy, školní družiny a školního klubu. SZŠ je soukromou školou, která je od roku 2018 držitelem ochranné známky „waldorf“ a je řádným členem Asociace waldorfských škol České republiky. Vzdělávání je poskytováno ve dvou samostatných budovách – v Třebušíně a v Litoměřicích.

V základní škole se v 1. až 8. ročníku v termínu inspekční činnosti vzdělávalo 133 žáků, z toho 27 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále „SVP“), dva žáci s odlišným mateřským jazykem a tři žáci byli individuálně vzděláváni. Podle individuálního vzdělávacího plánu se vzdělávalo osm žáků. Základní vzdělávání probíhá podle školního vzdělávacího programu Svobodná základní škola.

Zájmové vzdělávání je poskytováno ve dvou odděleních školní družiny a ve školním klubu. V době inspekční činnosti bylo do školní družiny zapsáno 60 účastníků zájmového vzdělávání, do pravidelné činnosti školního klubu bylo zapsáno 34 účastníků.

Další informace o škole jsou dostupné na webových stránkách školy www.svobodnazs.cz.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Koncepce Svobodné základní školy se řídí obecnými principy waldorfské pedagogiky. Důraz je kladen na vzdělávání zaměřené na všestranný rozvoj osobnosti žáka, na jeho vnitřní motivaci a tvůrčí přístup k životu a okolnímu světu. SZŠ v souladu se svou vizí je školou otevřenou, daří se vytvářet vstřícné prostředí pro vzdělávání a podporovat učení každého žáka.

Činnost školy její vedení každoročně vyhodnocuje na základě vlastního hodnocení naplňování koncepčních záměrů, zpráv o průběhu a výsledcích vzdělávání zpracovaných třídními učiteli a dotazníkových šetření. Ke zjištění přijímá vedení školy účinná opatření, která rozpracovává do strategických plánů rozvoje školy, a úkolů pro jednotlivé oblasti v následujícím školním roce. Jejich naplňování pravidelně analyzuje, vyhodnocuje a přijímá postupy směřující ke zkvalitňování pedagogického vedení i vzdělávací činnosti školy. Výchově vzdělávací proces je podporován efektivní spoluprací se zřizovatelem a dalšími institucemi, zejména neziskovými a ekologickými organizacemi a občanskými sdruženími a realizací společných akcí s širokým zapojováním zákonných zástupců žáků do aktivit školy. Přínosné partnerské vztahy rozvíjí škola v rámci Asociace waldorfských škol České republiky. Pedagogové se zúčastňují společných akcí, ročníkových projektů, probíhá mentoring a vzájemné hospitace, při nichž si pedagogové vyměňují zkušenosti s učiteli jiných waldorfských škol.

Vedení SZŠ v souladu s filozofií waldorfské školy klade důraz na otevřenou komunikaci a příznivou pracovní atmosféru mezi všemi účastníky vzdělávání. Organizační, řídicí a kontrolní kompetence jsou efektivně rozděleny mezi ředitelku školy a její zástupkyni. Přenos informací zajišťují elektronická i osobní komunikace a pravidelné porady. Důležitou součástí poradního orgánu ředitelky je pedagogické kolegium. Jeho činnost založená na aktivní týmové spolupráci je přínosná pro uplatňování jednotného přístupu při realizaci školních vzdělávacích programů a organizaci waldorfské školy. Pedagogické kolegium se schází každý týden ke společné intenzivní práci na pedagogických, filozofických, uměleckých, organizačních a ryze odborných a procesuálních otázkách výchovy a vzdělávání. Plán profesního rozvoje pedagogických pracovníků úzce souvisí s pojetím

waldorfské pedagogiky, postavené na hlavní úloze provázejícího třídního učitele po celou dobu výuky žáka na základní škole a silných mezipředmětových vazbách. Pedagogové se v rámci dalšího vzdělávání prioritně vzdělávají v tématech waldorfské pedagogiky a prohlubují si odborné kompetence zaměřené na inovaci vzdělávacích procesů. Někteří z nich v rámci studia směřují k získání potřebných kvalifikačních předpokladů. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je organizováno s ohledem na potřeby školy, učitelé se pravidelně zúčastňují tuzemských i zahraničních kurzů a seminářů. Realizace vzájemných hospitací, ukázkových hodin a možnost pravidelně hospítovat v ostatních waldorfských školách v České republice i v zahraničních školách jsou pro zlepšování práce pedagogů přínosné. Přesto Česká školní inspekce zaznamenala dílčí nedostatky např. v práci s cílem vyučovací hodiny, v podpoře kritického myšlení, příp. v časté absenci závěrečného shrnutí a zhodnocení učebního přínosu pro žáky. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je třeba zaměřit zejména na tyto oblasti.

Výuka na prvním stupni probíhá v kmenových učebnách v budově školy v Třebušíně, pro výuku na druhém stupni slouží učebny v další pronajaté budově v Litoměřicích. Průběžné zlepšování materiálně-technických podmínek pro vzdělávání a snaha o estetický vzhled školy a jejího okolí pozitivně ovlivňuje kvalitu poskytovaného vzdělávání. K realizaci sportovních aktivit jsou využívány pronajaté prostory tělocvičen škol v Ploskovicích a v Litoměřicích, hřiště a příroda v okolí i městský park.

Ve škole efektivně pracuje školní parlament, který pomáhá ovlivňovat dění ve škole a jehož činnost přispívá k rozvoji sociálních kompetencí žáků organizováním různých aktivit. Podněty z řad zástupců žáků jednotlivých tříd poskytují vedení školy důležitou zpětnou vazbu a napomáhají k řešení aktuálních problémů.

Poradenské služby ve škole poskytuje školní poradenské pracoviště, které tvoří výchovná poradkyně, metodička prevence, dvě speciální pedagožky, školní psychologka a ředitelka školy jako koordinátorka školního poradenského pracoviště. Podporu při vzdělávání žákům se speciálními vzdělávacími potřebami poskytuje pět asistentů pedagoga. Efektivní spolupráce specialistů a odborné vedení pedagogů přispívají k zajištění rovného přístupu ke vzdělávání všem žákům školy.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Při plánování a realizaci výuky vycházeli vyučující z aktualizovaného školního vzdělávacího programu, jehož hlavní cíle – rozvoj potenciálu každého žáka, bezpečné prostředí, přátelská a tvůrčí atmosféra – jsou naplňovány. Společným znakem hospitovaných vyučovacích hodin i epochového vyučování byla přátelská atmosféra založená na vzájemném respektu a dodržování stanovených pravidel. Efektivita výuky byla podpořena průběžnou aktivizací, vhodně nastaveným tempem a střídáním různých aktivit. Žáci se v průběhu vyučování projevovali přirozeně, aktivně se zapojovali do připravovaných činností, měli prostor pro vyjádření vlastního názoru a na jeho obhájení. Pracovali samostatně nebo spolupracovali ve skupinách i ve dvojicích, v některých případech výsledek své práce prezentovali. Získané znalosti a dovednosti propojovali mezipředmětově a s každodenní realitou. Řešili problémové úlohy, rozvíjeli logické myšlení, matematickou a čtenářskou gramotnost. Účelná práce s chybou a především podporující učební styl umožňovaly žákům pracovat bez obav z neúspěchu. Organizaci výuky usnadňovala vzájemná součinnost pedagoga s přítomnou asistentkou pedagoga. Žáci si vytvářejí epochové sešity jako „vlastní“ učebnice s důrazem na estetickou stránku a úpravu, které jsou součástí jejich hodnocení. Výuka cizího jazyka (angličtiny i němčiny) byla vedena výhradně

v cizím jazyce se zaměřením na rozvoj komunikačních dovedností, žáci se přirozeně zapojovali a osvojené dovednosti uplatňovali v konverzačních situacích. Didakticky zdařilé byly hodiny tělesné výchovy s vhodně začleněnými prvky eurytmie dle základů waldorfské pedagogiky, které přispívaly k harmonickému rozvoji osobnosti žáka.

V průběhu inspekční činnosti byly zjištěny rezervy ve stanovení vzdělávacího cíle a reflexi jeho naplnění v závěru hodin, v nabízení možnosti výběru úloh odlišné kognitivní náročnosti dle individuálních vzdělávacích potřeb žáků a ve vytváření příležitostí pro sebehodnocení nebo vzájemné hodnocení během vyučovacích hodin.

Na základní vzdělávání vhodně navazuje zájmové vzdělávání ve školní družině a školním klubu. Nabízí účastníkům pestré činnosti, při kterých rozvíjejí své nadání a talent. Pravidelně jsou organizovány zajímavé a podnětné umělecké aktivity (výtvarné, rukodělné, hudební aj.) podporující harmonický rozvoj osobnosti. Dostatečný prostor je věnován odpočinkovým a spontánním činnostem, maximálně se využívá pobyt venku. V rámci školní družiny a klubu fungují zájmové útvary, např. keramika, výtvarná výchova, sportovní hry, ruční práce, orchestr. Ve spolupráci se školou pořádá družina a školní klub velké množství akcí pro rodiče a partnery, např. masopust, vánoční jarmark, divadelní představení. Do většiny z nich se zákonní zástupci aktivně zapojují. Školní družina umožňuje účastníkům aktivní trávení času v období hlavních prázdnin organizováním příměstského tábora.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Úroveň osvojených znalostí a dovedností žáků je ověřována interními nástroji v souladu s principy waldorfské pedagogiky. Žáci jsou hodnoceni slovně se zaměřením na schopnosti a pokroky každého žáka. Vedle sledování výkonů žáků a jejich připravenosti na vyučování využívají pedagogové jako podklad k hodnocení ústní a písemný projev (domácí úkoly, referáty, projekty, seminární práce, epochové sešity, průběžné a výstupní testy), výtvarný projev (výkresy, výrobky, úprava sešitů) a pohybový projev (koordinace, jemná motorika, orientace v prostoru aj.). Významný přínos pro sledování pokroku každého žáka vzhledem k jeho vlastním možnostem, úsilí a vlohám má portfolio jeho prací, které zachycuje žákovy dovednosti, zážitky a zkušenosti a umožňuje utvořit celkový pohled na práci žáka. Rozvoj čtenářské gramotnosti škola podporuje při epochovém vyučování nebo tematicky zaměřenými projekty a dostupností vhodné literatury ve škole. Velmi přínosné jsou vlastní čítanky vytvořené rodiči a rodinnými příslušníky, předávané žákům druhé třídy při čítankové slavnosti. Přírodovědná gramotnost a environmentální výchova jsou rozvíjeny přímým pozorováním a zařazováním praktických činností při epochovém vyučování a výuce v přírodě. Individuální výsledky vzdělávání žáků a výsledky jednotlivých tříd jsou vyhodnocovány na pravidelných setkáních kolegia a na jednáních pedagogické rady, kde jsou také reflektovány problémy žáků ohrožených školním neúspěchem. Efektivita přijatých opatření je analyzována a vyhodnocována.

Zákonní zástupci jsou o výsledcích vzdělávání průběžně informováni prostřednictvím elektronické žákovské knížky a na pravidelných třídních schůzkách. Od 7. ročníku jsou přínosem pro průběžné hodnocení žáka pohovory ve formě tripartity. Vysvědčení se slovním hodnocením s celkovou charakteristikou žáka, podrobným popisem a zhodnocením práce v jednotlivých předmětech umožňuje zhodnotit jeho pokrok vzhledem k předchozímu klasifikačnímu období.

Škola dlouhodobě a systematicky poskytuje podporu všem žákům, kteří ji potřebují. Kromě výuky podle individuálních vzdělávacích plánů je pro žáky se SVP realizován předmět speciálně pedagogické péče, logopedická prevence, žákům ohroženým školní neúspěšností

je vhodně poskytována pedagogická intervence a jsou zpracovány plány pedagogické podpory. Žákům jsou nabízeny konzultace a skupinová či individuální doučování. K rozvoji kritického myšlení a schopnosti učit se je pro žáky se SVP účinně využívána metoda FIE (Feuersteinova metoda instrumentálního obohacování). Škola poskytuje efektivní podporu nadaným žákům spoluprací s Badatelskou akademií DATEL.

Výchovná poradkyně poskytuje žákům účinnou podporu při volbě dalšího vzdělávání, případně jejich profesního zaměření. Od 8. ročníku vedle slovního hodnocení obdrží žáci po pohovorech odpovídající hodnocení známkami, které žákům umožňuje postupnou přípravu na změny v hodnocení, které je čekají na střední škole.

V oblasti primární prevence realizuje škola řadu tematicky zaměřených programů, besed, přednášek a exkurzí, které jsou cíleny na aktuálně se vyskytující nežádoucí jevy. Efektivním a dlouhodobým přínosem pro pozitivní rozvoj vzájemných vztahů v třídním kolektivu jsou pravidelné týdenní kruhy sdílení v rámci třídnických hodin. Provázející třídní učitelé každý měsíc vyhodnocují třídní klima a cíleně předcházejí rizikům z oblasti primární prevence. K podpoře psychické pohody žáků přispívá možnost otevřené konzultace s učitelem nebo využití schránky důvěry. Rizikové chování žáků je řešeno bezodkladně, v případě závažnějšího problému následuje bezprostřední intervence a individuální projednání dalšího postupu se zákonnými zástupci žáků. Ve složitějších případech škola postupuje ve spolupráci s odbornými institucemi. Škola vytváří příznivé podmínky pro wellbeing žáků a propaguje zdravý životní styl. Pozitivním působením, vhodnou nabídkou volnočasových aktivit, spoluprací s odborníky a partnerskými organizacemi se škole daří projevy rizikového chování eliminovat.

Získané znalosti a dovednosti uplatňují žáci v tematicky zaměřených projektech a školních předmětových soutěžích. Ve vyšších kolech byli úspěšní zejména v jazykových a přírodovědných soutěžích.

Závěry

Vývoj školy

Škola se průběžně rozšiřuje, od minulé inspekční činnosti se každým rokem rozrostla o novou třídu s postupujícím věkem žáků. Výuka na prvním stupni probíhá v budově v Třebušíně, na druhém stupni probíhá v nově pronajaté budově v Litoměřicích. Postupně se modernizují a zlepšují prostorové a materiální podmínky pro vzdělávání.

Od minulé inspekční činnosti došlo ke změně na pozici ředitelky školy. Rozšiřuje se a daří se stabilizovat pedagogický sbor. Přetrvává vstřícné školní prostředí.

Ve škole byl založen žakovský parlament, který svou činností ovlivňuje dění ve škole.

Silné stránky

Přínosné partnerské vztahy a zapojení školy do bohaté projektové činnosti přispívají k modernizaci školy a k naplňování stanovených cílů vzdělávání.

Respektující a vstřícný přístup pedagogů přispívá k pozitivní atmosféře školy a podporuje rozvoj občanských kompetencí a demokratických hodnot žáků.

Zájmové vzdělávání se širokou nabídkou zájmových útvarů efektivně doplňuje základní vzdělávání, cílená podpora hudebních, výtvarných a pohybových dovedností žáků rozvíjí jejich nadání a umožňuje smysluplné naplňování jejich volného času.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

Metodická podpora poskytovaná pedagogům není dostatečně účinná pro zkvalitňování vzdělávacího procesu v oblasti diferenciací výuky a reflexe vzdělávacích cílů.

Nepravidelně využívaná reflexe vzdělávacího cíle neposkytuje pedagogům a žákům efektivní zpětnou vazbu o účinnosti vzdělávacího procesu.

Pouze ojediněle využívaná diferenciací a individualizace v průběhu výuky dostatečně nezohledňuje odlišné vzdělávací potřeby jednotlivých žáků.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

Zefektivnit hospitační činnost, poskytovat pedagogům účinnou zpětnou vazbu o kvalitě jejich práce a přijímat vhodná opatření ke zkvalitnění vzdělávání. Účinnost a praktický dopad na vzdělávací proces pravidelně vyhodnocovat.

Zaměřit se na strukturu vyučovacích hodin, pracovat se vzdělávacími cíli a v závěru hodin ověřovat jejich naplnění.

Daší vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřit na metody a formy výuky podporující diferenciací a individualizaci vzdělávání a aplikaci formativního hodnocení, získané znalosti a dovednosti efektivně využívat ke zkvalitnění výuky.

Individualizovat a diferencovat výuku v souladu s předpoklady jednotlivých žáků, pravidelně využívat formativní hodnocení.

Pro účely zvýšení dotací právnická osoba vykonávající činnost školy dosahuje výsledků hodnocení požadovaných dle § 5 odst. 3 písm. b) zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 10 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Ústecký inspektorát, W. Churchilla 6/1348, 400 01 Ústí nad Labem, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.u@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku obecně prospěšných společností vedeného Krajským soudem v Ústí nad Labem oddíl 0, vložka 529, datum zápisu: 8. 2. 2014
2. Dodatek k zakládací listině obecně prospěšné společnosti (ze dne 13. 6. 2018)
3. Jmenování na vedoucí pracovní místo ředitelky základní školy s účinností od 1. 8.2022
4. Výpisy z rejstříku škol a školských zařízení MŠMT (ze dne 13. 6. 2023)
5. Výkaz o ředitelství škol (R 13-01) podle stavu k 30. 9. 2022

6. Výkaz o základní škole (M 3) podle stavu k 30. 9. 2022
7. Výkaz o školní družině (Z 2-01) podle stavu k 31. 10. 2022
8. Výkaz o školním klubu (Z 2-01) podle stavu k 31. 10. 2022
9. Vyhodnocení strategického plánu 2022 a Strategický plán 2023
10. Plán kontrolní a hospitační činnosti 2021/2022, 2022/2023 včetně hospitačních záznamů
11. Školní vzdělávací program Svobodná základní škola s účinností od 1. 9. 2022
12. Školní řád základní školy a pravidla hodnocení žáků vydané s účinností od 1. 9. 2017 včetně aktualizace č. 5 s účinností od 1. 9. 2022
13. Školní vzdělávací programy pro zájmové vzdělávání „ŠVP školní družiny Svobodné ZŠ“ a „ŠVP školního klubu Svobodné ZŠ“ s účinností od 1. 9. 2022
14. Vnitřní řád školní družiny vydaný s účinností od 1. 9. 2022 (verze č. 5)
15. Vnitřní řád školního klubu vydaný s účinností od 1. 9. 2020 včetně aktualizace č. 3 s účinností od 1. 2. 2023
16. Zápisy z pedagogických rad, školní roky 2021/2022 a 2022/2023 do termínu inspekční činnosti
17. Plán DVPP, školní rok 2022/2023
18. Třídní knihy, školní rok 2022/2023 (vzorek)
19. Informační systém školy
20. Dokumentace k výchovnému poradenství a prevenci rizikového chování žáků vedená k datu inspekční činnosti
21. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2021/2022
22. Inspekční zpráva České školní inspekce č. j. ČŠIU-360/16-U (ze dne 18. 3. 2016)

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Ústecký inspektorát, W. Churchilla 6/1348, 400 01 Ústí nad Labem, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.u@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Ing. Bc. Monika Součková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu
Mgr. Bc. Jaroslava Pešková, školní inspektorka
Mgr. Klára Šafránková, školní inspektorka
Bc. Blanka Zoudunová, kontrolní pracovnice
Ing. Pavel Seleši, odborník v oblasti waldorfské pedagogiky

V Ústí nad Labem 25. 7. 2023